

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
A szerkesztésért ideiglenesen felelős: Dr. Bocz Soma
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

A divat társadalmi kérdései.

A divatról beszélni a társadalmi tudomány egy kissé magas álláspontján és azt még hozzá megítélni, lehetetlen, mert minden becsléshez bizonyos tárgyi rögzítés kívánatik, ez pedig a divat lényegénél: szakadatlan változandóságánál fogva, — hiu vállalkozás. A színjátszó khameleonról sem lehet megmondani, milyen színű, mert mire megállapítanók, hogy ilyen-olyan, már más is fog mutatni. Ha pl. én a már egyenesen szemtelenül kurta szoknyák ellen förmedvényeket írnék, nem lehetetlen, hogy a legközelebbi divatlapokban már hódító utra indulnak a hosszú szoknyák és divatba jönne a Tudor Erzsébet hosszú uszálya. (Ámbár ez az eset a legvalószínűtlenebb, de mégis... a divatban sok minden megismétlődhetik.)

En most a divatról, mint tömeglélektani jelenségről akarok beszélni s ez a téma — úgy gondolom — van olyan érdekes, hogy egy vidéki újság vezércikkben foglalkozzék vele.

Mit jelent maga az a tény, hogy divat van a világon? Jelenti elsősorban azt, hogy a nagy európai civilizáció mellett is: az egyéniség teljesen fejletlen! A fejletlenség egyenesen kirívó a női nemnél. Az egyes ugyanis (főleg a nő) nem meri vállalni az eredetiség kockázatát s ezért szörnyű gyorsasággal menekül az egyetemes, az általános formák felé. Elviselhetetlen reánézve, hogy ő ne olyan legyen, mint más. Egy tüzes kemence karikát nem

tesz olyan gyorsan le az ember, mint egy divatból kiment kalapot az asszony. Ezzel pedig a korszerűség előnye, de a történetietlenség átka jár. Akinek nagyon divatos etonja, kalapja, ruhája, borotvált hónalja és csöpnyi napernyőcskéje van: okvetlen heves indítást érez, hogy lefényképeztesse magát, — holott, ha elrohannak az évek s velük az ajk-pirosítók, parfümök és egyéb kozmetikai csoda kreációk, semmi sem lesz rá nézve olyan unalmas, mint egy tizesztendős etonos fénykép, mert úgy érzi, hogy nemcsak a ruhája, de a képe is kiment a divatból s olyan zavartan mosolyog, mint egy lefotografált anakronizmus. A divatban ez a történetietlenség!

A divattal együtt jár az erkölcsi felelősség áthárítása is. A nő mai szexuális erotikára ingerlő öltözködéséért, tehát a ruházat morális vagy esztétikai accentusaiért úgy érzi — egészen korszerűen — hogy nem ő, hanem a személytelen tekintély: a divat viseli a felelősséget. Miután pedig úgy áll a dolog a sociál-ethikai törvények szerint, hogy a ruházatkodás még a társalgásnál is bensőbb viszonyban van a jellemmel és pedig azért, mert a szeméremmel, az ethika egyik szabályozó elvével a ruházat korrelativum: olyan vakmerőségekért, melyeket más-kép nem tudna egy uri asszony elviselni, egyenesen a divatra hárítja a felelősséget s egyéni jellemét a következmények alul mentesíteni véli. Igen ügyesen felhasználja ezt a Sátán, a divatok mágnás protektora arra, hogy

lehetővé tegye ezen a téren a lehetetlent. Igazán megható önuralommal jár el itt Ő-exellenciája, mert sokkal szédeletesebb eredményeket is elérhetett volna, ha éppen akarta volna. Ugy látszik, még messzemenő programja van e tekintetben, csak nem akarja megenni az ebédnél a pezsgős vacsorát is. Majd ha kigyulnak az esti csillárok — akkor fog a Sátán Ő-exellenciája megvacsorázni is.

A divat így lesz szentesített lehetőséggé a tilalmassal való kacérkodásra. A nő nagyon jól tudja pl., hogy az erkölcsileg szabályozott viselkedési normák az ő női méltóságát védik s alapjában hálás is irántuk, de azért jól esik játszania a tüzzel s legalább a kis ujjacskáját kidugni a palánk résein a künn keringő ragadozó állatok bősztésére. Ezért van az, hogy amikor az állítólagos párizsi tisztességes asszonyok csinálják a divatot, mindig van benne egy kis félvilági zamat; mikor pedig a híg, utcai szerelem hivatásos kokottjai csinálják: a divatot mindig a szemérem, a prűderia jellemzi.

Öntudatlan tömegérzés a divatban az is, amit az egyenlő versenyfeltételek biztosításának lehet nevezni. Nem akar senki sem elmaradni a másik mögött abban, hogy éljen ugyanazzal az eszközzel, mint a többség, kivált ha a játék a legfőbb kérdés körül forog: a tetszés körü. Ez magyarázza meg azt is, hogy a divat azok között, akik hódolnak neki, az együvé tartozás érzetét kelti s őket testületileg választja el azoktól, akik nem üznek,

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Hajó-várás az Élet kikötőjében.

En, a vágyak sápadt tekintetű, bus koboldja, bolyongva járok az Élet vizének partjain, hol arany szitán a napsugár reám ontja perzselő Fényporát. Fáradt fejem lehajtva meggörgetem a sugárban fürdő homokba s úgy nézek réveteg szemekkel a horizonton fel-feltűnő, vitorlás álom-hajóra... s ezer kérdésemet a fodros habokra bizom.

Hoz-e viólaszin selymet örömmöm bölcsejére baldachin boltozatnak? Vagy gyászlepelt [halottan sem békés napjaimra? Vagy tamarint föld- [jére a burjános, ős ugarnak, hogy lombok közt [aludjam?

Hoz-e csodás madarat délszigetek azurkékbe fürdő ligeteiből, hogy szállongó zeneképen röpdösse be szobámat? Ott lesz-e Ő is [hófehérbe és a Kicsik, hogy elmerüljünk jávorlúzó sze- [mében?

Ott jár az ősvizeken eltévedt boldogságom. Oh hajtsátok e tájra jó áramok! Viharban, verőfényben, vak éjben, kétségben várva- [várom. Szememre fátyol hullt már. Panasztól fá- [radt ajkam nem küld elébe dallal köszöntő, vidám [hurrát. Az elfárad reménynek vagyok vezeklő szobra; de lángol majd ez a szem, ha kürtök jöt- [tét fujják hajómnak s riadót ver alvó ör-szivem dobja!

Hajók a kikötőben!... Fehér vitorla szárnyak lankadva lehajolnak. Idegen fuvalom lágy

keze fodroz még rajtok; az emberek ki- [szállnak, kezük remeg, szemükben könnyé fáradt a [honvágy. Futok... s ezer kérdésnek csapatát rábo- [csátom a bronzarcu hajósra: „az én hajóm oh [hol van„? ...Szánva néz rám s kezével átlegyint a [határon s keresztet rajzol némán, lehajolva a porban!

Gergőy Adorján.

Melyiké?

Téli este. Az inspekciós szobában a kályhában duruzsol a tűz. Odakint szél fu, hallik az ólmos eső zuhogása, idebent barátságos meleg terjedez. A falak tisztán ragyognak s a folyosóról jodoformszag hatol befelé.

Alapított
1812-ben.

SZÖLLŐSY

üveg-, porcellán-kereskedése és üvegezési vállalata
Orăștie-Szászváros

Ajánlja dús a n felszerelt raktárát üveg-, porcellán-, képkeret-, tükkör-, villanylámpa- és diszmuárunkban!

vagy nem üzhetnek divatot. Különösen a korhatár kérdésénél bir ez igen döntő, bár igen sokszor tragikomikus fontossággal. Pl. ki ne tapasztalta volna undorító jelentkezéseit olyan öregedő dámáknál, kik a divattal akarják el-kendőzni tisztos esztendeik számaikat?! Mindebből az következik, hogy a divat az emberi gyöngeségekben gyökereszik s azzal együtt örökkévaló lenne ha nem volna remény arra, hogy az ember gyöngeségei nyügéből valaha felszabadul.

Mi a francia decadentia erkölcsöket alásó divat áramlatában is azt valljuk, hogy ez oly cél, melyért érdemes küzdeni még akkor is, ha ez hamar nem is érhető el. Meggyőződésünk, hogy oly mértékben szabadul fel az ember a divat hatalma alól, amely mértékben képes önálló, eredeti, szabad és nemes erkölcsi egyéniséggé válnia. Igaz, hogy a franciaságot kopirozó klasszikus majom-ligetében — a balkáni fiók Párizsokban, erre ránevelni magyar testvéreinket: nagyon nehéz. De mégis reményünk van még, erőnk feletti utakra is elindulni, mert bizó reménnyel erre kényszerint bennünket a magyar melioritás szent ügye, mely a divat elleni küzdelmet nem divattá teszi, hanem szent kötelességünkkel nemzetünkkel szemben.

gf.

Levél a malom alól.

Hol keresnék pihenőt e forró napok zsi-basztó nyomása alatt, ha nem itt a viz csendes partján, hős lombokkal fedezve, nem látva mást, mint lombot, vizet és kék eget s nem hallva mást, mint a malom kerekeinek vizporlasztó csapkodását s a csendes hullám-fodrok halkán sugdosó csobogását amint sietnek felém s futnak tőlem. A költő szavai csendülnek meg fülemben: Ábrándos lelkem

A vaságyakon két bonckabátos fiatalember hever. A harmadik az asztalhoz ül. Az ügyeletes orvosok. Cigarettaznak. Csönd. A folyosón néha valaki elsiet.

Az óra hetet mutat. Az asztalnál ülő férfi felemelkedik. A kórterembe siet. Az ágyon fekvők magukban vannak. A jobboldali elmerengve beszél.

— Te Béla, sokszor elgondolkozom. Annyi nő volt a kezem alatt, tudom pontosan testük egész mivoltát, a legkisebb idegek és izomrostok útját és helyzetét, mégis alapjában a nőt nem ismerem. Mert hidd el, alapjában és lényegében ez a fogalom: nő, épp oly kifürkészhetetlen, mint a távoli csillagok titkai. Szeretnék csak egy órácskára nő lenni, hogy behatoljak a titkok közé. Mi, férfiak, meglehetősen egyszerűek és sablonosak vagyunk. A gondolkodásunk, érzésünk, mint az egyenes vonal, a lelkünk, mint a síkság, áttekinthető. Nekem úgy rémlik, a nőknél más-képp áll a dolog. A lelkük inkább egy őserdő, melyben ezer szövevényben keresztezik az utak egymást. Minden ellentmondás valami zürzavaros harmóniába olvad össze, a szívük egyszerre fogadja be az alacsony indulatokat és mennyei érzéseket, a belsejükben együtt zengenek a bűn és erény dalai, szerelmükben önfeláldozók és számító ugyanazon pillanatban, vakmerők és gyávák, leleményesek és együgyűek, röviden szfinkszek és libák.

Minden helyzetben megfejthetetlenek és végtelen homályba burkolóznak, mint a ter-

a hullámba mélyed, Vágyban eluszva buvárlom a mélyet. A mélyet, amely mindegyre felveti egy-egy titkának megfejtését, de minden megfejtett titok helyén száz meg száz más titok tolong, csalogat és döbbsent ma, holnap, mind az idők végéig. Aztán a szelid bölcs szavai jutnak eszembe: ha a viz lefelé folyását nézem, fejem terhétől mindig könnyebbülök: viszi a viz; ha felém folyását nézem, mindig jó egy-egy jó gondolatom: hozza a viz. Istenem! ha ez a viz csak terhet vinne tőlem, ha csak jó gondolatot hozna nekem is. De lám, hoz bizony mindenféle egyebet is s azon is lehet elmélkedni. Ez egy darabka papir, háta csirizes, valahová fel volt ragasztva, románul ez van ráírva: a közönség sziveskedjék csak románul beszélni. Alá van ütve a helybeli postahivatal pecsétje. Kezembe veszem mint Hamlet a koponyát s elmélkedem. Ez volt hát az oka egy kellemetlen félreértésnek. Milyen ártatlan dolog pedig. Azt mondták, hogy a posta főnöke ráparancsolt a közönségre, hogy csak románul beszéljen. Hogy a románul nem tudó csak tolmács által közvetítheti kívánságait s mert hites tolmács a közelben csak Déván található, autóval kell onnan hozni egyet, aki aztán majd megmondja a postaalkalmazottnak, hogy néked egy szállítólevél-írlapra van szükséged. De ez így roszhiszemű beállítása volt az esetnek, hiszen mindenki beláthatja, hogy semmi egyébről nem volt szó, csak arról, hogy a postahivatal főnöke sajnos tapasztalván, hogy a kezelőszemélyzet máról holnapra elfelejtette azt a nyelvet, amelyet itt a közönségnek egy jó része beszél s így alkalmatlanná vált arra, hogy ezt a közönséget kiszolgálja, mielőtt a személyzet kicserélése megtörténhetné, azzal a kéréssel fordul a közönséghez, kegyeskednék elnéző lenni és valamiképpen segíteni a hivatal baján.

Nini, jó egy sárgult papir és rajta évszám: 1906 s ez a szó: Biskupitz. — Lám, lám! igaz, úgy van. Akkor a sovén hatóság... más telt ki. Hogy is történt? A biskupitzi

mésztfölötti lények, kiket emberszem nem láthat soha. Vegyük például a következő esetet. Adva a férj, az asszony és az ideál. Hát mond, kit szeret itt az asszony voltaképpen? Én azt mondom, a legkönnyelműbb asszony is a férjét szereti igazán, habár öntudatlanul. Az első édes álmok emlékei dolgoznak az öntudat alatt. A gavallér... csak afféle pótpartner a flörtre, mely éppoly életfeltétele sok nőnek, mint virágnak a napsugár. Tőle virui, szépül, fakadoz. Cinikusnak tarthatsz, de én így látom a dolgokat.

A baloldali orvos lassan eregette a kék füstfelleget. Megrázta a fejét.

— Tévedsz, Feri. Az asszony lelkének a problémája egyszerű, mint egy ajtónyitás. A kulcs ez a szó: szerelem. Ha egy asszony szeret, akkor nem az emlékeivel bibelődik, hanem hálás azért, hogy valaki hódol neki. Ha egy asszonynak ideálja van, azt a férfit szereti. Minden gondolata, érzése, egész lelke valója azé. Máskülönből miért kockáztatná jó hírét, mely még az ékszeréknél is többet ér neki? Fogadást tennék fel ebbe a tekintetben.

— És hogyan képzeled el a fogadást?

— Fogalmam sincs róla egyelőre. Hiába kérdezel meg ezeregy asszonyt efelől. Ezt a fogadást sosem köthetjük meg, jól tudom. Döntő bíró nélkül fogadás lehetetlen.

Elhallgattak. A cigarettafüst tovább terjedezett. Hirtelen sürgés hallatszott odakintről. Egy ápoló ajtót nyitott.

— Betegét hoztak — jelentette. — Egy asszonyt elütött az autó.

dicsőséges fegyvertény emlékoszlopának leleplezése a kaszárnya udvarán. Hivatalos a város is. Hivatalos beszéd is kell. A polgármester nincs itthon. Feláll helyettese: Dávid Dániel tanácsos és ékes román nyelven elmondja az ünnepi beszédet. A város nevében, a polgármester képviselőjében. Vajjon kinek görbült meg egy hajaszála ez esetért?

Más papírlap, nem oly régi, rajta áll: Mihai viteazul — Alba Iulia. No, ez is valami. Ott van a Kún-kollegium internátusa, vele szemben 18 lépésre a Bornemisa Sebestyén papirkereskedésének kirakata, abban több héten át kiállítva egy fametszet, Vitéz Mihály bevonulása Gyulafehérvárra. Talán a nemzeti érzésnek ez az arculcsapása, ha más nem, a tanuló ifjuságot valamely durva tette ingerelte? Ki hallott erről, vagy valamely hatósági intézkedésről?

Még újabb lap is érkezik s rajta írva: tanácsosi állás betöltése. Ez se kutya s nem kevésbé jellemzi a magyar elfogultságot. Müller városi tanácsos lemondott, helye betöltendő. Pályázni kíván egy doktor juris fiatalember, több évi gyakorlattal a közigazgatási pályán. A polgármester egyenesen lebeszéli a pályázati kérés beadásáról azzal a megokolással, mert nem tud elég jól románul.

Behunyom a szemem, ne lássam tovább amit a viz felém hoz, csak vigye messze, messze tőlem s tegye ki az Igazságszeretet partvidékeim, hátha ott televény iszapban gyökeret hajt, lombot ereszt s ennek hős árnyékában baráti pohárt köszönt egymásra az egymást megértő mult és jelen. Pont.

— Tordos község ifjusága ma vasárnap, augusztus hó 14-én a községháza és református iskola udvarán, táncdal egybekötött nyári népmulatságot rendez. A tiszta jövedelmet a háboruban elesett hősök emlékére felállítandó szobor javára fordítják. Kezdeté d. u. 2 órakor. A rendezőség, tekintve a szép és követendő célt, jótékony adományokat há-lás köszönettel kér.

Az orvosok felugrottak. A szerencsétlenül járt nő a műtőben feküdt. Röntgen-felvételt eszközöltek. A balkarja eltört, egyéb sérülés, hála Istennek, nem fordult elő. Szép, magas, barna asszony volt, úgy harminc év körül. Haja kibomlott, jobb orcáját sár csu-fította el. Azt lemosták róla. Ájultan mozdulatlanul hevert.

— Te Béla, ezt a nőt ismerem, — szólt élénken az egyik orvos, — a férjével elég jóban vagyok. Az ura most vidéken tartózkodik. Ami nem lett volna akkora baj a számára, mert meg van náluk is az az ideál. A férjének tüzlétársa máskülönből.

— Nos, akkor mit akarsz, eldöntjük a fogadást. Most még eszméletlen, egy kis izgatószer, nemsokára magához tér. És amely szót a nagy rázkódtatás után félig alélatban kiejt, az lesz az áruló. Mik a nevek? Ha a férjét szereti első gondolata a férj leszen.

— A férje Elemér, az ideálé Géza. Állom a fogadást öt üveg tokajiban. Meglátod, az első szó, amit kimond, Géza lesz.

— Rendben van, öt üveg tokaji. Megtudjuk mi a nő lelkének a legkedvesebb?

Félóráig kellett várakozni még. Az izgatószer végre hatottak. Az asszony lassan megmozgatta a fejét. Ép kezével végigsimított a halántékán. A keble megemelkedett. Az ajka is mozgásba jött.

— Egy tükröt adjanak — hangzott parancsolóan és türelmetlenül.

Csürös Zoltánn.

HIREK.

A bretteyi templom

piciny harangja a vasárnap ragyogó napfényében imára hívta kicsiny templomába a hívőket. Szállt a harangszó szét portáról-portára, bejárta az évszázados fáktól beárnyékolt öreg udvarházakat, csengett, csatogott a nehéz terhüktől roskadozó gyümölcsfák felett, de hiába volt hangja kérő, hiába esdeklő, az omladozó öreg porták ajtai nem nyitak ki, hogy ünneplő gazdáikat templomba bocsássák. Az elmulásnak minden tragédiája, a ragyogó multnak minden szépsége ott van a Sztrigymenti öreg kuriák homlokára írva. Gazdáik teteje csendben hallgatja a harang szavát s a megfogyatkozott utódok gondtól terhes fejjel talán nem is hallják a hívó szót, vagy talán félnek a kicsiny templom tántorgó ürességétől, melynek minden egyes üres padja egy kiveszett, kihalt családnak szomorú bizonyítatója. Az orgona sirórivó szava mintha ezért fájóbban dicsérné az Urat s az öreg Tiszteletes könyörgése mintha ezért kapná meg jobban és megrázóbban a messziről idevévedt idegen lelket. A magyar sors, a magyar tragédia minden szomorúsága benne van a hanyatló napfényben fürdő, évszázados fáktól védett biedermeier, rokokó, barokk stílusú roszkatag épületekben. Valaha az életnek, a kacagásnak, a vágyaknak, a tetteknek s nem ritkán bizony a magyar Oblomovoknak büszke fészkeiből a mindennél megrázóbb elmulás visszfénye bilincsbe veri a késő utódokat, kik minden földi hiányában, megtört lélekkel statisztálnak a magyar létnek itt talán utolsó felvonásánál. Mintha a mohosodó sírökből, az elkorhadt fejfákból nem áradna erő, nem áradna biztatás, mintha az ősök munkájától, sikereitől, dicsőségétől, talán túlfűtött temperamentumától is kifáradt utódok őrjölnének csupán egy nagy sirkertnek, melynek földi utjain valaha egy pezsgő életnek, egy reményektől duzzadó nemzedéknek tagjai siettek a vasárnapi harangszóra, dicsérni az egy igaz Istent. —b—

— **50 éves nyomdászjubileum.** Ma vasárnap, f. hó 14-én a „Gutenberg“ Romániai Grafikai Munkások Szövetségének dévai VIII. kerülete nagyszabású jubileumi ünnepélyt rendez Rácz Lajos dévai nyomdai gépmester tiszteletére azon alkalomból, hogy ez évben töltötte be 50-ik évét a nyomdagépek melletti munkálkodásának. Az ünnepély a dévai népkerti virágzó helyiségében d. e. 10 órakor díszüléssel kezdődik, melyre az ünnepelt jóbarátai s a kerület összes nyomdászai hivatalosak. Ezen ritkaságszámba menő jubileum alkalmából mi is őszinte szívből üdvözljük az ünnepeltet, s kívánjuk, hogy szaktudását még sokáig érvényesíthesse a grafikai ipar javára.

— **A kisebbségi tanítók gyomra.** Hát eről is szó esett a parlamentben. Willer magyar képviselő hívta fel az elsinkófált 45 millió államsegélyről való parlamenti beszédjében a kisebbségi tanítók korgó gyomrára a felmérhetlen földi javak garmadájjával rendelkező petroleum Krózusnak, a pénzügyminiszternek figyelmét. A koplaió s páratlan hősiességű önfeláldozással nyomorgó, tanítók jogos segélyének kiutalására: a multi milliárdos Vintillának nem volt más felelete, mint az, hogy az enni nem kérő, félbemaradt falak tető alá hozatala elsőbb feladata az államnak, mint a jogos és már kiutalt államsegély

folyósítása. Ennek a liberális, lószőr-szíví pénzügyi kapacitásnak — egyik füle: bal a másik meg nem hall, ha a magyar kultúráról van szó. Vagyonánál — úgy látszik — csak elfogultsága és a magyar kultúra munkásai iránt táplált ádáz gyűlölete nagyobb. Na hiszen — büszke lehet nexusaira és protegálóra Bernádi polgármester ur is, ha ilyenmit ő és politikai barátja a renegát Orbán Balázs, képesek voltak ujságban és parlamentben megdicsérni. A korgó gyomru szerencsétlen kisebbségi tanítók neki is és a többi félre kóvájgó gyászmagyarnak is, szépen megfogják köszönni, hogy lovat adtak a pénzügyminiszter alá, kacagva elvágatni az élet legégetőbb szükségeinek megoldása elől. A nyílt levélírázat távbajnoka és a fortélyos fejű milliárdos Vintilla — jól lakatták a korgó gyomrokat avatás után: tinta levesel és papír galuskával. Egyszerűbb megoldásról is gondoskohanék egy patikárius politikus, pl. holmi három keresztes folyadék gyorsabban és láthatóbb eredménnyel tudna jól laktatni 1500 korgó gyomru tanítót!

— **Halálozás.** Heidendorffer Sámuel volt kocsigyári üzemvezető f. hó 5-én egy tevékenységben gazdag élet után 81 éves korában meghalt. Temetése f. hó 7-én volt általános részvét mellett.

— **Tanulmányi kirándulás Szászvárosra.** A szünidei hónapokban az ország minden vármegyéjéből 3—3 tanító látogatta az e célra Déván felállított nyári továbbképző tanfolyamot. E tanfolyam mezőgazdasági szekcióját a mult vasárnap profesor Aurel Lupán gazdasági tanár vezetése alatt városunkban is ellátogattak és megtekintették (Európában a ötödik) a Faragó és Gross féle gyógynövénytelepet. A gyógynövénytelep egy parázs kis kiállítást rendezett e célra, a gyógynövénytermelés fontosságát ilustrálandó. A vendégek érdemesnek tartották kijelenteni, hogy a gyógynövénytelepet szűkebb hazájukban is ismertetni fogják. Így kerülete Szászváros azon helyzetbe, hogy az ország minden részében híres gyógynövénytelepéről ismerté lesz. Amint értesültünk kilátás van arra, hogy magasabb körök Szászváros gyógynövénytelepét hathatósan támogatni fogják.

— **Halálozás.** Bunghez Miklósné szül. Hegedüs Rózsika életének 36-ik évében Csikmadarason meghalt. Hegedüs Lajos szászvárosi műasztalos egyetlen nővérét gyászolja az elhunytban.

— **A romániai városok szövetségének** ez ideki kongresszusa szeptemberben lesz Konstancában. Városunkat Herlea polgármester fogja képviselni.

— **Bajok a protestáns temetőben.** A szászvárosi protestánsok közös temetője az utóbbi években ugylátszik egyre-másra több okot szolgáltat arra, hogy ne csak a közös egyházi tanácsban, de a tágasabb közvélemény előtt is foglalkozzanak vele. Egyszer a hullaház eltakarítása, máskor a kerítések tilalmas rongálása, vagy a jogtalanul használt átjárók és estéli buvókák letiltása kényszerítik az egyházi tanácsot, hogy a városi hatóságot sürgős beavatkozásra kérje, — legujabban pedig a kerítés rongálásokon kívül, a kegyeletsértő virágdezmálások és sirhant rongálások felőli számos panasz készítette a ref. egyház presbiteriumát arra, hogy a luth. egyházzal együttesen, közös panaszt emeljen a helybeli gyalog ezred parancsnokságánál, mert tanuk által igazolhatóan bebizonyosodott, hogy ismeretlen tisztiszolgák rongálják a kerítéseket, főleg a Major-utca felőli részét, hogy a temetőben cancelolva megdezmálják, letör-

deljék a sirhantok virágait. Eltekintve az anyagi károktól, e határozottan bántó és kegyeletsértő kihágások megszüntetésére, mi is kérjük a közvélemény nevében az illetékes hatóságokat, hogy sziveskedjenek e kihágásoknak erélyesen véget vetni.

— **Műsoros-estély.** A kaláni róm. kath. egyház f. hó 14-én este 8 órai kezdettel műsoros-estélyt rendez, melynek keretében a kitűnő műkedvelő gárda a „Nótás Kapitány“ c. oporetet adja elő elsőrangú szereposztásban. Kalán magyarsága kulturális szempontból ma Hunyad megye magyarságának egyik legerősebb támasza. Műkedvelő gárdája egyike a legerősebbeknek s legjobboknak. Olvasóink figyelmét felhívjuk e bizonyára élvezetes estélyre.

— **Autó szerencsétlenség Szászváros közelében.** Végzetes autó szerencsétlenség történt e hó 8-án Szászváros közelében a Tordos-Pad közötti Országuti szakaszon. Dr. Molnár Jenő petrosényi ügyvéd saját luxus autóján egy petrosényi kiránduló társasággal haladt Déva felé rendes menet sebességgel. Tordost elhagyva egy Dv. 168 jelzésű Forddal találkozott, melyet egy fiatal suhanc soffőr vezetett eszeveszett sebeséggel. A Ford a soffőr hibájából és gondatlanságából neki szaladt a petrosényi luxus autónak teljes sebeséggel és azt az Országuti sánca lóditotta. A karambolban Dr. Molnár súlyos belső sérülést — hashártya repedést szenvedett, felesége könnyen gyógyuló horzsolásokat. Dr. Molnár ügyvéd sógora karját törte és arcán zúzódást szenvedett, míg Nagy Pál petrosényi gyógyszerész szárazon uszta meg a szerencsétlenséget. A súlyosan sérülteknek az első segítséget dr. Sváby Ferdinánd szászvárosi orvos nyújtotta. Dr. Molnár állapota életveszélyes. A szászvárosi rendőrség a soffőr ellen a vizsgálatot bevezette.

— **A Magyar Kaszinó könyvtárát** használó t. tagokat ezuton is kérem, hogy a náluk lévő könyveket a legközelebbi könyvtár órában adják be. Könyvtáros.

— **A székelyudvarhelyi róm. kath. fiúnevelőintézetbe bennlakásra az 1927—1928. tanévre** felvétetnek róm. kath., esetleg protestáns vallású növendékek. Az intézet kapcsolatos a majdnem 300 éves multa visszatekintő, magyar tanyelvű, nyilvánossági joggal bíró székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziummal. Protestáns vallású növendékeknek a főgimnáziumba való beiratkozhatást maguknak kell kieszközölniök a kormányhatóságtól (inspektorátus). Fiúnevelőintézeti ellátás egész tanévre 6400 leu, 150 kgr. buza, 4 kgr. zsir. Bővebb felvilágosítást ad és megkeresésre részletes prospektust küld: A székelyudvarhelyi róm. kath. fiúnevelőintézet igazgatója. Odorhei (Jud. Odorhei.)

— **Közgazdasági hírek.** Buza elég bőven jön a piacra, úgy, hogy a szükséglet teljesen fedezi, ára 740—750 leu mm.-ként. Vággon tételekben a gazdák tartózkodása folytán üzletek még nem jöttek létre. Tengeri. E cikk ára a tartós szárazság folytán emelkedett. Ára vaggonténelnél 600 leu mm.-ként. Piacon nagyvékánként 155—160 leu. Árpa. Eltűnt a piacról. Árutulajdonosok a meglévő áruért túlzott árakat kérnek. Tojás. Bő felhozatal folytán árak visszamenőben. Fizetnek ugyan még darabonként 1.50 leut, de a további áresés bizonyos. Pénz. Leu emelkedésben, külföldi értékekben még nagy áresések várhatók. — **Állatvásár.** A felhajtás a mult hetinél is nagyobb volt, úgy a szarvasmarha-, mint a sertés piacon. A kereslet élénkült. A diószegi cukorgyár vásárolt hizó ökröket. Párja 24—34 ezer leu. A sertés ára élősúlyban 32—36 leu.

— A házasságkötések hirdető tábláján a következő párok nevei szerepelnek: Rusu Illés szászvárosi és Moga Mária kudzsiri lakosok, Voisan Gyula és Szabó Ilona szászvárosi lakosok, Metea Miklós szászvárosi és Bulbucan Bukura kudzsiri lakosok.

— **Nem jó üzlet az autógyártás.** Először Ford, a világ leggazdagabb embere jött rá, hogy teljes egészében reorganizálnia kell gyárát és termékeit, ha felszinen akar maradni. E célból — mint megirtuk — ideiglenesen beszüntette üzemét. Követte most ezen az uton Fordot legveszedelmesebb konkurensa Citroen is. A párisi Humanité közli, hogy a híres Citroen-gyár augusztus 6-tól kezdve ideiglenesen beszünteti üzemét. A két mammut-üzem szünetelésének a világ-gazdaság szomorú helyzete a magyarázata.

Ludesd—Godian—Scârna—Steaua.

1927. július 10.

Hónapokkal ezelőtt készülődtünk erre a kirándulásra, melynek célja — a hasznosat a széppel összekötve — bizonyos növények tömegesebb előfordulását megállapítani. Sokan azt hiszik, ez oly egyszerű dolog. Tévedés.

Az erdélyi havasokban tudományos célzattal botanizálni csak két egyetemi tanárnak van „joga”, így szól egy miniszteri rendelet, mely hatálytalanítva ugyan nincsen, de hál Istennek, a jótékony feledékenység leple alatt nyugszik valamelyik erdészeti főhivatal ládafiában. Tehát nehogy valamiképpen összekötözésbe kerüljünk az államhatalommal, mely jótékony gondoskodással őrködik afelett, nehogy valamiképpen mások is fejlesszék a tudományt, annak rendje és módja szerint megkértük Scrima erdőmérnök urat, lenne oly kegyes nekünk is megengedni azt, amit a két érdemes egyetemi tanárnak szabad csak. Hála és teljes elismeréssel adózunk az erdőmérnök urnak, ki nemcsak hogy megengedte, hanem írásbeli parancsot menesztett összes brigadérosainak és padurárainak, hogy a legmesszebbmenő támogatásban részesítsenek bárhol és bármikor. Ily előkelő gesztusoktól rég leszoktunk már, annál inkább emlékezem meg a leghálásabb köszönetem nyilvánítása mellett Scrima erdőmérnök ur szíves készségéről.

A második előkészület abból állott, hogy kikérdeztük a havasi pásztorokat, erdészeket, marzsinyánokat, hogy láttak-e és hol bizonyos növényeket? A nyert információkat összegezve állapítottuk meg az utirányt.

Az expedícióban négyen vettünk részt: Erick, a szakturista, jómagam mint fűvész, a vegyészmérnök mint geologus és a tótumfactum. Az irodalmár, aki hivatva lett volna jelen cikket megénekelni, félt, hogy lantjának hurjai megázna (esőre állt az idő), valamint még a „bogarász” sem érkezett meg idejében Bécsből.

Elindulánk tehát Gottfried ősi fiákkerén vasárnap kora reggel. Ez az ősi fiákker fura egy alkotmány. Ugy van építve, hogy négyen nem férnek el benne s a bal hátsó kerék ovális. Mi pedig voltunk a kocsisal öten. Dehát egy szakturista ügyes ember, holmi keskeny lécet a hátsó és a nem létező kis ülésre támasztva, lovagolt ki Ludesdig. Folyton kérdém a lovagot: jól ül-e, nem-e cserélnénk helyet? „Nem, a világért sem, jó hely ez”, mondja. Őszintén megvallva mind attól félttem, hogy merő udvariasságból átengedi helyét s aztán lovagolhatok én Ludesdig a lécz hátán. Borzalom.

„Hup-hup”, nyekeregte folyton a fiákker,

mely fájdalmas hangot kezdetben a Berényutca kitűnő kövezetének tudtuk be s csak később vettük észre, hogy milyen idil az, ha ovális kerekű járművön karikáztatja vendégeit Ludesdre az öreg Gottfried.

Kedves olvasó! Üljetek össze hárman egy ovális karikán gördülő mosóteknőbe, dugjátok 3 pár hegymászó cipővel felszerelt lábatokat egy uborkás fazékba, az egyik lovagoljon egy konyhakés hátán, a másik kettő pedig lapítsa kimondhatatlanját egy üres cukrosládába úgy, hogy az másfél óra alatt szegletessé váljon s akkor megtudjátok hogy mi az az „idill”.

Ludesden még hamar jöreggeltet kívántunk „Fritz onklinak”, aki lojális köszöntésünket pantofliban és vegyes érzelmekkel viszonzta. Elképzelhető, mert hiszen őt a legmélyebb reggeli álmából riasztottuk fel. S mikor megtudta, hogy merre, hová igyekszünk, elképedve verte össze tenyerét és fogait: „az Istenért, ebben a szélben, hiszen a hegytetőn az orkán úgy lefújja az urakat mint a pinty!” De aztán látva, mily hatalmas sulyu egyének vagyunk, megnyugodott, megmutatta az utat, hol kapaszkodjunk s bucsuzóul megvigasztalt, hogy hát csak a tetőig nehéz, de azon túl játék az egész. S mi ezzel a biztatással nekimentünk a hegynek.

Mit? 1 liter sósvizet? Tízet uraim, tízet izzadtam ki s úgy szuszogtam, mint Mózi autobusza a tordosi hegyen. Mindenkezdet nehéz, ez ugyancsak az volt. Ám a kezdet nehézségeiért kárpótolt az a gyönyörű panoráma, amelyet az 1050 méter magas Prisaca csucsról láttunk. A Maros tulpartján az érc-hegységet, a Maros völgyét Gyulafehérvártól Déváiáig, a Sztrigy völgyét Örváraljáig, a Retezatot teljes pompában, délre pedig megszámlálhatatlan szebbnél-szebb fenyvesborította hegytömeget. És hiányzott az irodalmár mindezt élvezni és leírni.

Szászvárost a Prisacaról látva, örömmel állapítottuk meg, hogy mégis csak szorgalmas fészek. U. i. a „Csányi“-féle ipartelep-ről éppen akkor szállott fel egy magas, barnás-sárga füstoszlop, melynek szagát a vegyész-mérnök kéndyoxynak állapította meg, nekünk büzt jelentett, miért is elhagytuk a csucst s reátértünk arra az utra, mely a hegyhátakon végig kanyarog s csak keveset hullámszik le és fel. Csodálkozva tapasztaltuk, hogy olyan gyalogforgalom bonyolódik le ezen az uton, akár csak Szászvároson vasárnap este a korzón. Külömbőség a kettő között alig van. Muzsikaszó a sok-sok juhnyáj és

tehéncsorda kolompja, a fenyvesek zugása, egy-egy pásztor tilinkója. Kuttyákat errefelé éppen annyit és oly vadul csaholókat láttam, akár a mi piacunkon. A férfiak itt is oly széles, lötyögő gatyában járnak, mint minálunk a legujabb divatu gigerlik. Széles váll itt is van, de jótékonyan kerek és izmos, nem amolyan madárilysztőben szegletes, hogy azt vélné az ember, most, na most döf.

A hölgyek? Be más világ van errefelé; piros, szépmettszészű ajak, gyönyörű ivelésű barna vagy szőke szemöldök, hamvas arc, sötét szemek, de mind-mind valódi. Toilette? Hát az ugyan igaz, hogy errefelé a hölgyek felöltözködnek, nem vetkőznek le, félrelépett cipősarkuk sincsen, lévén bocskor a lábukon, aztán patyolat „izét” sem hordanak, hanem tisztességesen bokáig daróc nadrágot, s önkénytelenül elmosolyodom, ha a szászvárosi selypítő szőke drágaságra gondolok, mi lenne, ha új módit kreálna, s a strumpfpandliig darócban jelenne meg a korzón, bajszatlan, lenyalt fejű divatlovagját sétáltatva.

Ergast.

(Folyt. köv.)

Cenzurat: de Liviu Herlea, Polițai.

„ERZSÉBET“-MOZI
A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuvirth György.

Ma vasárnap, f. év aug. hó 14-én
délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor:

Nagy siker

Szenzációs kalandor-dráma. Főszereplő

Harry Piel

Igaz történet Harry életéből.

Hogyan talált egymásra a szerencsétlen
anya és az árva lelelnciu. Ezenkívül:

vigjáték.

AEROXON

a legjobb légyfogó,

nagyban és kicsinyben kapható a
„Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.”
könyv- és papírkereskedésében.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csak a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 15 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120,
negyed évre 60 leu. Hirdetéseit olcsók!